

OD NAŠICH DOPISOVATELŮ.

Linwood, Neb., 17. ledna 1894.
Ctělá redakce! Již několikrát jsem zamýšlel něco napsat, lož vždy jsem byl nucen změnit svůj úmysl. Za jedno nedovodu tou naší sládkou mateřštinou vládnouti tak jak bych si přál a za druhé, má povinnost náležitě vyžaduje hlavní část mého času, tak že nemám než sobotu pro sebe, a i zde se obyčejně něco vyskytne, co zmaří naději na psaní.

S nemalým zájmem, co čna dovoluje, sleduji ten zdejší, jakož i zámořský národní ruch. Jest to věru veliká otázka pro každého jednotlivce. Až nepopíratelné, že naše zachování národní zájvat na našem všeobecném sjednocení, není právě teď na podobnou věc mnoho skvělých vyhlídek.

Naše sobectví jest největší překážkou všech optimisťů, národu prospěšných úmyslů. Vzdor pokročilosti a vzdělanosti světa na konci devatenáctého století, je snad více zkaženosti v životě soukromém, politickém, společenském i národním, nežli bylo již po dlouhou řadu let v minulosti.

Dobře je známo, že čím moudřejší a učenější jest zločinec, tím nebezpečnější stává se svému okolí. A tak dnes v rozkvětu průmyslu, literatury a vědy světa, vychovávají se nebezpeční vyvrhelové lidské společnosti, jichž jediným cílem jest život svým bližním ztrpčovat. Ovšem, že mnohdy se přihodí, že muž dobře smýšlející, chtěje prospěti lidu, dopustí se strašného skutku, třeba věděl, že životem svým to zaplatí.

Nynější jest doba tiskových úspěchů a tedy se velmi snadno po celém světě rozšíří vše dobré. Bohužel, že ale s tímto dobrem mnoho zla jest zároveň v úrodném poli duševním zakořeňeno. S obilím prospívá plevel.

Nikdo nebude popřati, že velmi nešťadno najíti pravdu v spouště té falše, jež tak zhusta je opána člověku do obličejce.

Když potom se někde vyskytnou dvě strany odporující si záměru a náhledu, je velmi těžko pro člověka spor jejich sledujícího, správný závěrek si udělati, vztahmo k tomu, která z nich má pravdu.

Již často jsem uvažoval, jak to možno, aby náš lid zde v Americe se spojil a k jednomu cíli v míru krácel, když náš tisk — hlavy našich předních časopisů — mezi sebou stálou roztržku mají.

Jak často nás zkušenost poučuje, že jedinká slůvko, jedinká nepatrná poznámka, jedinký malý skutek, porazí hráz šlechtivosti a zboří zámeček dobrých předsevzetí.

Tak jako jedna cibla špatné jakosti předčasný pád krásné budovy zavíná, též tak některá slabost našeho lidu ohrožuje naše národní zachování. A těch některých chyb má náš lid mnoho — velmi mnoho. Některé jsou snad jemu ku prospěchu ve styku s národem cizím, — nemůže se v to ale mnoho důvěry ukládati.

Nemám v úmyslu někoho snad s přetvárnou vlastností co předmět posměchu vydávati. Co však je pravdou se nedá změnit. A já se vícekrát přesvědčil, že velký počet našeho lidu je daleko pozadu za pokrokem času. A co je nejvážnějšího, každý takový je vždy hotov rozbourat a zničit vše, co by jej mohlo o stupeň tělesné i duševně povznést.

Jako učitel měl jsem příležitost slyšeti za poslední tři roky několik předních vzdělavatelů tohoto státu, jakož i ze států sousedních a vzdálenějších. Též orgány vzdělavatelství jsem poznal jsem mnohé jejich (totiž vzdělavatelů) náhledy.

Jedno, co jest mi téměř posvátným jest, že v našich dětkách je naše

— světa — budoucnost. Co z dětek uděláme, to bude našim slavným pomníkem, totiž, zdali jsme s nimi smýšleli šlechtivě; kde ale jsme tím nevinným zámýslu z nevědomosti a sobeckosti ublížili, tož zůstane na naší památce ipěti neomazatelnou skvrnou.

Dítka se už způsobu svého okolí z prvu zcela a později hlavně svou přirozenou napodobivostí. A tu snadno pochopitelné, že tak lehce napodobí příklady zlé, jako učení dobré. Jak nešťadně tedy má každá matka a každý otec hleděti, aby jen dobré cesty svým dětkám ukázali tímto údolím plných bojů a žalů!

Dítka mnohem dříve dovedou logicky uvažovat a přemýšlet, nežli se toho mnozí rodičové nadějí. A dítka česká, na něž zdejší poměry účinkují, tak jako na potomstvo všech ostatních národů zde říjících, nezastanou nikterak pozadu za tímto pravidlem. Záhy nakazí se sobectvím a prospěchářstvím, holdujíce jen tomu, co se "vyplácí" a nemají tudíž žádného nadšení českého, národního. Proto se nemůže nikdo divit, když s vlastenečtvím se u nich ne setkáváme.

Nikdo nemůže na lež spoléhati, dokud byl semeno dobré nezasel. Když však farmer, jemuž krupobití zničilo dvakráte po sobě, již dozrávať obilí, i třetí rok plný důvěry neúnavně, rozsevá zbytek své plněnice, a tentokrát se bohatých žní dočká, je mu dostatečnou náhradou za všechn minulý svizel a nedostatek; má se snad v takovém pádu horlivý národovec od svého účele uchýliti, když jednou neb dvakrát s nezdarom se potkal?

Proto dovol, drahy čtenáři, abych dle možnosti, své city o tomto předmětu popsal.

Předně, draží rodičové, neopomeňte zašiti zdravé símě v bohatou půdu čistých srdčec těch bytostí malých, jež vám ruka mocná k opatrování a vychování svěčila. Hleďte je připraviti dokonale na velkou brhu života, tak aby trávili svůj věk spokojeněji, nežli bylo popřáno vám. Pomozte jim na výši, kteráž vám byla nedostizitelnou. Pak se bude náš svět zdokonalovat, pak se bude na vás vzpomínati s tou největší úctou, pak se bude žehnati vaší drahé památce.

Tak jako nepatrný proutek v mohutný vyvine se strom, jenž daleko a vysoko své větve rozkládá, zrovna tak v mohutného ducha může se rozvinouti vaše dítka. Ten strom pak zuselechťuje své okolí, kdežto člověk velkého ducha vlivem svým povznáší celé lidstvo ku slávě — ku prospěchu všeobecnému.

Jest zbytečno opakovati, že tvé dítka zde musí sobě přivlastniti způsobu ušlechtilé, způsobu člověka vzdělaného, kterých ovšem na celém světě, u všech lidí vzdělaných jsou stejní, kteréž ale zde z neznalosti často "americkými" se zovou, a též se naučit jazyku anglickému. Proto nemusí zanedbávati — a také nezanedbá, pak li vzorně vychováno — tu naši drahou řeč mateřskou. A pak, když mimo svého ještě zdejší jazyk sobě přivlastní, není o tolik duševně silnější svých amerických spoluobčanů? Já pravím: "Ano" a každý toho musí doznati.....

Dobře jsem si vědom, že mnohem lépe znám anglickou řeč, nežli svou; vzdor tomu však, vždy zcela jinak jímá srdce mé ten článek český. Ten dovede téměř kouzelně stranami citu zachvěti.

Nevím jak se komu zavděčím tímto dopisem, myslím ale, když milý čtenář odloží sobeckost — všichni jsme sobci — stranou a vážně na vše pohledne z mého stanoviska, bude se mnou souhlasiti.

Blahobyt pokolení, kteréž co nevidět přebročí a na vždy opustí hra-

nice dětství, aby vstoupilo v pole velké činnosti, mi leží na srdci. Blahobyt těch malých, kteří by sledovali člověka třeba do ohně, když si sáká sobě jejich důvěry.

S vřelým pozdravem na všechny čtenáře a šlechtivé čtenářky, znamenám se v úctě F. H. Svoboda.

Wilber, Neb., 23. ledna, 1894.
Ctělá redakce! Dne 22. ledna bylo podáno obecnstvu ve Wilber a okolí představení Kulatý svět, nově založeným dramatickým spolkem, pod řízením pp. P. Šafářka a J. Bartoše. Vzdor studenému počasí byla návštěva dosti velká. Kus byl podán tak krásně, tak živě, že obecenstvo udrženo bylo do posledka v tak rzhovém rozmaru, že mnohý sobě přál, kdyby hra dále mohla trvati déle. Bydlím ve Wilber 20 roků a pamatuji hezkou řadu představení. První kus dáván byl v sni M. B. Hokufa, pod názvem Jan za chrtů, řízením p. Jos. Schislera. Hráli jsme pak každé čtyry neděle ve Wilber, někdy též v Crete. Byly vybrány ty nejlepší sly, fidele do brý, návštěvy ohromné; dávaly se ty nejlepší kusy, šatnice byla plna obleků, hudba výtečná, pod řízením M. B. Hokufa. Všeobecně se myslelo, že se hraje rajsky, hudba, že je rozkošná, lahodná. Ale dnes vídím, že tomu nebylo tak.

Ten kus co podán byl dne 22. led. předěl všechny ty ostatní. Děl byl tak nastudován, souhra tak hladká, mluva tak čistá, řízení tak zdařilé, že při nejlepší pokuse, osobnosti nebyly k poznání. Vůbec, tak krásné divadlo, takový soulad a ta nálada snad ani ve Wilber nebyla. Dnes nemůže žádný list psát, "ten hrá dobře a ten špatně." Všichni co při kuse Kulatý svět účinkovali, bez rozdílu hráli dobře. Bylo by ku přání, aby kus ten se opakoval. Bude-li ochotnický spolek ve Wilber, tak poučné, tak pravdě podobné kusy dávati, pak jsem jista, že spolek bude zkvétati a obecnstvu se připravovati bude požitek poučný a zábavný. Jak děj byl krásně podán, tak též hudba byla tak čistá, tak lahodná, zvuky tak jemné, že tlukot srdce se tišil, by nerušil doslech hudby tak krásné. Hudba byla pod řízením p. T. Paška. Vůbec všem jak ochotníkům tak hudebníkům z vděčného srdce pravím, že láska a ochota jeden k druhému, připraví nám všem mnohé krásné chvíle. Na zdar! Eliška Hokuf.

David City, Neb. — Ct. redakce!
Nemějte mi za zlé, že vás ještě jednou obtěžuji. Shledala jsem, že si p. Mareš povšimnul mého dopisu a ujímá se p. Štěpána, ale to neškodí. Pan Mareš píše, že jedna Amazonka pozvedla pravici za uražené sestry. To jsem učinila za tím účelem, aby se o nás tak necitelně nesmyšlelo. Aspoň my české ženy toho nezastuhujeme, neb česká žena si hledí vzděky spíš práce, než zahálky. Jak p. Mareš píše, co by všechno měl muž dělat, těch žen je tůze málo, které by nechaly takovou práci konat mužovi, tak že není o tom třeba řeči. Proč pak se jednou nedočtu, jak jsou naše ženy pilné, pracovité? Proč jen včítky a ledajaké plané řeči i úsměšky, jež si tropí mužové z nás. P. Mareš píše, že může být na mé straně i ne. Ten samý náhled mám i já, jsem na jeho straně i ne. V tomto případě byla mřchána práce hotelu s prací v domácnosti, což obě jsou rozličné obory a nelze je spolu porovnávat. Domácnost se řídí do kouce jinak, nežli hotel. Já mluvila jen o hotelu a tu bylo by směšné, aby holka měla dělat ráno oheň, obzvlášť když je zima. V domácnosti řádná žena na muži ote podobného neždává, aby stál postel, zametávali, myl nádobí, atd., jak se p. Mareš vyjádřil. To by se snad mohlo týkat žen amerických, ale nám se to nemůže vytykat. Co se týče vzdělá-

ni, snad nemyslí p. Mareš, že žena srovnána byla jen pro těžkou práci a že jí vzdělání nepřiblíží. Žena má vzdělání tak zapotřebí jako muž a jen vzdělaná žena dovede vychovati vzdělané dítka, vzdělané syny a vzdělané muže. Při tom ovšem že na vzdělaná může a má dbát o práci v obor ženských spadající a především práci domácí. Která by si myslela, jsouc vyubena nějakému jinému oboru práce, že práci domácí nepotřebuje, velice se může zmýlit, neb může nastat doba, že to musí dělat a může a si být zle. Každá rozumná žena pečuje o to, aby věděla všechno, co k vedení domácnosti je zapotřebí. Pravda je, že máme dost ženských, které se naučily vydělávat živobytí v jiném oboru než v domácnosti a vytlačí muže z práce podobné, pracující za mždu třeba poloviční. Není tomu dávno, co jsem slyšela učitele mezi sebou hovořiti a stěžovati na to, že se tak houfně ženské do učitelství tlačí a vydují za velmi nízkou cenu, tak že i oni se musí s menším platem spokojiti, kolikrát tak skrovným, že nelze jim z něho rodinu vyživiti. Pamatuji se, že se muž jednou ptala jedna učitelka, jak vařim knedlíky, jestli se dávají vařit hned do studené vody. Já odpověděla, jestli to ani neví, jak to bude až se provdá. Ona, že by snad nedělala až bude provdána, že jí musí muž zjednat hořku a ona že bude poroučet. Ale jak by poroučela, když sama nic neví, to je jiná otázka. Z toho sezná p. Mareš, že se tak ve lice v náhledech nelháme, neboť i mým náhledem je, že musí žena dbáti o pořádek v domácnosti a muž starati se o živobytí. Žena dovede udělat muže hodného, ale také někdy udělá z hodného zlého. V úctě, F. O.

Mountain Lake, Minn., 26. ledna.
Ctělá redakce! Úroda ve zdejším okolí leňského roku nebyla příliš skvělá. Pšenice vydala od pěti bušů výše, též i ostatní drobné obilí nebylo příliš valné, vyjma lenu, který dal dosti slušnou úrodu a cena jeho je přftomně dosti dobrá, buš asi \$1.20. Však ostatní obilí je laciné, tak že rolník je špatně odměněn za celoroční loptění. Po zaplacení úroků a daní, nezbyde rolníkovi, který má majetek obtížný dluhem, než bída a musí se opět dluziti, by zaplatil projité směnky. Musí platit až 18 procent ze sta, neb bankéři nemají soucitu s rolníkem, nýbrž drlí by jej třeba bez nože! Nedávno jsem četl v časopisu Amerikánu dopis pana Drábka od Florence, Neb., který líčí stav rolnícký dělnickému lidu ve velikých městech příliš vábně. Ovšem, člověk který je tak šťastný a může přivést na farmu pár tisíc, tomu není tak zle. Jinak ale je tomu, který čítá své jmění na několik set; takový má na farmě zlé začáteky, neb musí být připravený alespoň rok být živ z hotového. Když přijde dobrá úroda, ještě to projde, však v pádu neúrody musí dělati dluhy a ty za nynějších časů těžce upláci, o tom se na tisíce rolníků přesvědčilo. Povětřnost máme nyní studeou a cesty dost špatné. S přáním lepší budoucnosti, znamenám se v úctě Jos. Vittera.

Yukon, Oklahoma, 24. ledna, '94.
Ctělá redakce! Již dlouhý čas není slyšet ani slova z našeho okresu. Snad proto, že nám ta demokracie dala co proto, tak že co farmer vyšetuje, aby to dal zadarmo a ještě byl rád, že se toho zbavil. Zde byly všechny banky vyčerpány, tak že si farmer nemohl dlouhý čas ani pět centů vypůjčiti, kdyby z nich byl chtěl platit třeba dvojnásobný úrok a můžete si tedy pomyslit, jak to je kruté pro osadníky v nové krajině. Teď již opět pjdou, ale na 40 proc. Škoda, že se tak demokrate chlubil, že až budou mít celou vládu v rukou,

že bude lepší, ono ale je to nospak; teď sami nad tím prakaží. Znám farmera demokrata, že se na to tělil jak čertisko na hřtinou duši, ale ono ho to sklámalo; nechával si leňské obilí, za které mohl dostat pěknou cenu, raději děl bída v domácnosti a letos mu dali jen pět ceny proti leňsku a musil s tím být spokojen. Myslim, že bude přitáh lepší voiti. Jest tu více farmerů, že se odtékli demokratické strany, neb seznaí, že ty sliby demokratické byly chyby a teď říkájí: "zlata republikánská strana." — Též se musím zmínit o našem městěčku Yukon, jak pokračuje. Leňského roku tu vystavili dvě skladiště a mřno, též několik obchodních budov. Teď je tu operní budova a městské vězení. Máme tu čtyry salony, jeden český, kde se scházíváme a vždy něco o politice si povíme a při tom nám pan Karel Brůla řákovu tu sklenici červeného naleje. Nedávno se tu založil anglický spolek k pojišťování na život. Počasť jest následující: v prosinci nám ani nezamrzlo, tak že jsme mohli orat až do 23. ledna. Dne 19. ledna nám tu přelo celý den a noc, tak že stála voda vřáde a při tom hřímalo jako v leň, až se okna otřásala. Dne 21. jsme chodili bez kabátu a ještě se člověk potil, tak se zdálo, že nebudeme mít žádnou símu. Však dne 23. se nám otočil půlnočak a ble, v deset hodin ráva nás tu navštívil dakotský blizzard a trval do osmi večer. Mrzlo, že tu takový mřáz ani nepsamtuji, ale dnes je zas hezky, pročž jsem si vyšel na hon pro ukrácení chvíle a dostal jsem dva králíky a čtyry zajice, vážili po osmi librách, tak až mi zuby cvakají na tu zaječ omáčku. Přejí odběratelům mírnou zimu a hodně čtení, aby hodně dopisovali. V úctě Jiří Kouba.

Bruno, Neb., 28. ledna, 1893.
Ctělá redakce! V čísle 37. Pok. Záp. jsem četla jak se pp. Hoskovec a Junek zastávají brněnské mládeže: že není taková, jak já jsem o nich napsala do Amerikánu, a že prý jsem ani své pohlaví nevyminula a žádné výminky prý jsem mezi nimi nedělala.

Též píše, že prý ovšem ochotného spolku jest zde zapotřebí, ale pro nedostatek schopných členů prý to není možno. Já mám za to, že zde jest dosti děvčat i hochů, kteří jsou schopny to zastat, ale je diná věc jest, že nedbají. Však již učiněn počátek. Několik občanů (starších) a pár mladších a děvč sehraje divadlo velmi trzopěvně doufám, že to též nebude poslední co sehraje. Ráda bych věděla, proč se p. J. nepřihlásil, že s námi též bude hrát a pomáhat?

Též p. dopisovatel píše, že si myslí, že špinit svou národnost nepěkné! Avšak co já jsem psal pro to se žádný nemusí hněvat, koh se to netýkalo a pak to byla jen ryzá pravda a myslím, že se pravdou o národnost nešpiní, či ano? Ba by bych měla ještě více k vytýkání. Proč na příklad se někteří za svoji mateřskou řeč stydí a odpovídají anglicky, když se na ně mluvívá česky? Hanba takovému člověku, který se za svou řeč stydí a který ani rukou nepohne, by národu své byl aspoň trochu užitečným! K se toto týče, tak může aspoň trochu něčím pomoci a být užitečným, když nebyl dřívě.

Prála bych si, aby ti, jichž se netýče se nehněvali a ti, kterých se to týče, aby si to vzali k srdci a přepřáli se. Znamenám se v úctě Anna A. Havlík.

Asotin, Washington, 25. led.
Ctělá redakce! Přijmete můj o pi od tichomořského pobřeží, jihovýchodního eřpu Washington, abych vám sdělil, jak to zde dopadl Rok 93. byl špatný zde pro farmá-